

SPESIALENHETEN FOR POLITISAKER
Spesialenheten for politisaker
Sjefen for Spesialenheten, besøk: Grønnegata 82
Post: Postboks 93, 2301 HAMAR
Tel: 62556100 Faks: 62556102
E-post: post@spesialenheten.no

PÅTALEVEDTAK

SAK NR 14133210 120/18-123

VEGTRAFIKKUHELL I ØST POLITIDISTRIKT – FORFØLGELSE AV MOTORSYKLIST 20. JUNI 2017

Anmeldelsen

Onsdag 20. juni 2017 opprettet Oslo politidistrikt anmeldelse av vegtrafikkulykke. Hendelsen fant sted samme dag kl. 01.52 i krysset Strømsbergveien/Skogveien i Skedsmo kommune.

Politiet hadde forfulgt motorsyklist A. Forfølgelsen hadde endt med at A kjørte av veien. A hadde fått et åpent brudd i leggen og ble transportert til A-hus. De involverte tjenestepersonene fra Øst politidistrikt var B og C.

Ved påtegning av 7. juli 2017 oversendte Oslo politidistrikt saken til Øst politidistrikt, som sendte saken til Spesialenheten for behandling ved påtegning av 12. februar 2018.

Spesialenhetens undersøkelser

Vedlagt oversendelsen fra Øst politidistrikt fulgte illustrasjonsmappe fra åstedet, minnekort med bildeopptak av forfølgelsen hentet fra tjenestebilen som kjørte etter A, oppdatering av anmeldelse av vegtrafikkulykke, samt kopi av sak [REDACTED].

Politidistriktet har opplyst at føreren av tjenestebilen var politibetjent C. Han er registrert som mistenkt i saken. Politibetjent B er registrert med status som vitne.

Spesialenheten har innhentet utskrift av Politioperativt system (PO-logg) for hendelsen fra Øst politidistrikt. Det er utarbeidet rapport etter gjennomgang av videomateriale fra forfølgelsen.

Spesialenheten har også gjort undersøkelser i politiets straffesaksregister (STRASAK). Undersøkelsene viser at Øst politidistrikt opprettet to saker mot A etter hendelsen, jf. sak [REDACTED] om kjøring i påvirket tilstand og sak [REDACTED] om narkotikaovertrødelse. Sak [REDACTED] var innledningsvis kodet som "Ikke stoppet for trafikkontroll (§10). Unndragelse MC", hvilket anses å være årsaken til at det er denne saken som fulgte vedlagt politiets oversendelse til Spesialenheten 12. februar 2018.

Nærmere om sakens faktum

På bakgrunn av opplysningene fremkommet i saken legger Spesialenheten til grunn at politibetjentene B og C onsdag 20. juni 2017 kjørte uniformert patruljebil med kallesignal [REDACTED]. Ca. kl. 01.50 forsøkte de å stanse A i området Nedre Rælingsvei – Strømmen – Skogveien/Strømsbergveien i Skedsmo kommune.

Bildeopptak fra tjenestebilen viser at patruljen sto parkert ved en rundkjøring da A passerte på motorsykkel. Noen sekunder senere kjørte politiet etter motorsykkelen. Etter ca. ett minutt tok de ham igjen og la seg bak ham. På dette tidspunktet meldte patruljen inn til operasjonssentralen at de kjørte i ca. 60-70 km/t. Fartsgrensen på stedet er 60 km/t. Det legges til grunn at patruljen brukte både sirene og blålys for å varsle A om at han skulle stanse, uten at han etterkom dette. Under forfølgelsen krysset A ved en anledning gul linje i veien slik at møtende kjøretøy måtte legge seg til høyre i sitt kjørefelt. Han kjørte da tilbake i eget felt. Kort tid etter la A seg over i motgående kjørefelt og kjørte en lengre strekning på feil side av flere trafikkøyer, samt at han kjørte mot kjøreretningen i to rundkjøringer. Det var god sikt og lite trafikk på veistrekningen.

I Skogveien fikk A først en liten skrens til venstre, før han fikk en kontraskrens til høyre. Deretter mistet han kontrollen over motorsykkelen og fortsatte rett frem i krysset. A kjørte i grøften ved en parkert bil, og fikk motorsykkelen over beinet. Politibetjentene B og C gikk raskt ut av tjenestebilen og tok kontakt med A. En av dem løftet motorsykkelen opp, mens den andre dro A løs. A var hele tiden ved bevissthet. Ambulanse ble tilkalt og A ble transportert til sykehus. Det er opplyst at han ble påført et beinbrudd i leggen ved utforkjøringen. Det ble gjort beslag av narkotika og penger på A. Blodprøve av ham viste inntak av blant annet amfetamin, metamfetamin og opiater.

Forfølgelsen varte i ca. to og et halvt minutt. Det var mørkt, oppholdsvær og tørr veibane. I Skogveien var det bremsespor som formentlig stammet fra motorsykkelen. Bremsesporet var ca. 21 meter langt. Motorsykkeldekkene ble funnet å være i god stand.

Spesialenhetens vurdering

Spesialenheten for politisaker skal etterforske og påtaleavgjøre saker der det er spørsmål om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått straffbare handlinger i tjenesten, jf. påtaleinstruksen § 34-1.

Saken anses tilstrekkelig opplyst for å kunne realitetsavgjøres, og er vurdert etter vegtrafikkloven § 3 første ledd, som lyder:

”Enhver skal ferdes hensynsfullt og være aktpågivende og varsom så det ikke oppstår fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret.”

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelsen er straffbar, jf. vegtrafikkloven § 31.

I medhold av vegtrafikkloven § 11, jf. forskrift 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående trafikk (trafikkregler) § 2 nr. 4, kan fører av utrykningskjøretøy og fører av annet kjøretøy i politiets tjeneste fravike trafikkreglene når det er nødvendig eller vesentlig til lette i tjenesten. Føreren er likevel bundet av grunnregelen om aktpågivende og varsom kjøring i lovens § 3. Hvordan aktsomhetsnormen skal forstås når den skal anvendes på politikjøretøy i en utrykningssituasjon, beror på en konkret vurdering der det foretas en avveining mellom behovet for å få gjennomført tjenesteoppdraget og hensynet til trafikksikkerheten, jf. bl.a. Rt. 1994 side 1478.

Bilforfølgelse er som metode godkjent og regulert i instruks fra Politidirektoratet. I Politidirektoratets instruks for utrykningskjøring og forfølgelse av kjøretøy (rundskriv

2009/005) § 3 fremkommer blant annet følgende:

”3.2. Forfølgelse som innebærer utrykningskjøring... kan kun skje i det enkelte tilfelle når det vurderes forsvarlig og ubetinget nødvendig. Forfølgelse må hele tiden veies opp mot den trafikkfare man utsetter seg selv og andre for.

3.3. Forfølgelsen skal straks avbrytes dersom det anses uforsvarlig å fortsette. Det forfulgte kjøretøy kan i stedet følges på avstand for å observere hvor kjøretøyet tar veien.”

Den strafferettslige bedømmelsen av forholdet må, på samme måte som i andre straffesaker, bygge på de strafferettslige bevisvurderingsprinsippene. Et sentralt prinsipp er at enhver rimelig og fornuftig tvil skal komme mistenkte til gode. Dette innebærer at det alternativ som er mest gunstig for mistenkte må legges til grunn ved tvil om faktum. Videre må spørsmålet om straffansvar vurderes ut fra en samlet vurdering av hvordan situasjonen der og da fortonet seg for de aktuelle tjenestemennene, jf. straffeloven § 25. Disse prinsippene gjelder generelt i strafferetten og ikke bare for politiet.

Det er uklart for Spesialenheten hva som var bakgrunnen for at patruljen innledningsvis ønsket å kontrollere den forbipasserende motorsykkelen. Spesialenheten anser det ikke nødvendig å avklare dette for å ta stilling til saken. Det fremgår av vegtrafikkloven § 10 første ledd at politiet kan stanse fører av kjøretøy for kontroll, og at politiet har vid stansingshjemmel, jf. Politirett, Auglænd m.fl., 3. utgave, side 1157.

Patruljen brukte lys- og/eller lydsignal for å varsle A om at han skulle stanse. Han etterkom ikke dette. Spesialenheten legger til grunn at patruljen kunne kjøre i utrykning og forfulgte A for å stanse ham. Dette forsterkes etter hvert av As kjøreadferd – ved at han vinglet i kjørebane og delvis kjørte i motgående kjørefelt. I ettertid viste det seg også at A var ruspåvirket og politiet tok beslag i narkotika og penger.

Selv om det legges til grunn at patruljen holdt høyere hastighet enn skiltet, er det ikke holdepunkter for at farten eller kjøringen var uforsvarlig. Av opptaket fremstår forfølgelsen å foregå på kontrollert vis, til tross for at både motorsykkel og tjenestebil var over i motsatt kjørebane deler av forfølgelsen. Selve kjøreadferden fremstår ikke uforsvarlig sett hen til trafikkbildet og føreforholdene på det aktuelle tidspunkt. Videre er det sett hen til at selve forfølgelsen var relativt kortvarig – ca. to minutter. Det er ikke bevismessige holdepunkter for at patruljen ved sin kjøring presset A, og at han ved dette kjørte av veien.

Idet etterforskningsresultatet med særlig styrke taler mot at det er begått en straffbar handling, henlegges saken som intet straffbart forhold anses bevist.

Vedtak

Saken henlegges for C som intet straffbart forhold anses bevist.

A og C underrettes om vedtaket.

Kopi av vedtaket oversendes politimesteren i Øst politidistrikt til orientering.

Sjefen for Spesialenheten for politisaker, 8. oktober 2018